

3. Poenaru M. M., Manta L. F., Gherțescu C., Manta A. G. Shaping the future of horticulture: innovative technologies, artificial intelligence, and robotic automation through a bibliometric lens. *Horticulturae*. 2025. Vol. 11, № 5. Article 449. DOI: 10.3390/horticulturae11050449.

4. Голубцов О. Г. Ландшафтне планування: основні положення та досвід реалізації в Україні // Український географічний журнал. 2021, 1(113). С. 63-72. DOI: 10.15407/ugz2021.01.063.

5. Лаврик О. Д., Цимбалюк В. В., Стефанков Л. І. Інженерне ландшафтознавство в Україні: сучасний стан і зарубіжний досвід // *Landscape Science*. 2023. № 1. С. 27-39. <https://doi.org/10.31652/2786-5665-2022-1-27-39>.

УДК 351: 338.1

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

EUROPEAN INTEGRATION VECTOR OF THE DEVELOPMENT OF THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE

Любов Титаренко

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Полтава, Україна*

У процесі євроінтеграції України аграрний сектор є одним із лідерів. Наразі відбувається повноцінний перехід до європейських стандартів українського агропромислового комплексу. Адаптацію агросектору до стандартів ЄС Україна зобов'язалась завершити до 2028 року. Згідно Національної стратегії економічного розвитку на період до 20230 року, визначені основні завдання щодо євроінтеграції: забезпечення аграрного сектору якісною інфраструктурою, доступними матеріально-технічними ресурсами, виробництво на експорт безпечної та здорової сільськогосподарської харчової продукції тощо. Цей процес життєво важливий для економіки країн, оскільки основними торговельними партнерами за останні роки є європейські країни.

Так, на Євросоюз припадає близько 50% валютної виручки від аграрного експорту. У січні-лютому 2026 року Україна експортувала 9,95 млн т сільськогосподарської продукції на загальну суму \$4 млрд і у порівнянні з минулим роком притік валютної виручки збільшився на 9,3%. Це і є торговельна агросинергія в дії, половину з якої забезпечила торгівля з країнами ЄС [1].

В умовах повномасштабної війни український агробізнес переживає складні часи. Спостерігається уповільнення розвитку дрібних фермерів, банкрутство або передача землі в обробіток іншим. Багато великих агрокомпаній здебільшого заморозили програми оновлення техніки та технологічного розвитку через фінансові обмеження. Водночас, за даними Державної служби надзвичайних ситуацій України, з моменту повномасштабного вторгнення РФ, Україна є однією з найбільш замінованих територій в світі. Особливо постраждав від мінування та бойових дій агросектор. Російська військова агресія завдала критичного удару по технічному забезпеченню, спричинила обмеження на використання безпілотників створила проблеми з постачанням, технологічний прогрес агросектору значно уповільнився. Це потребує спрощеного доступу агросектору на ринок ЄС та продовження з ним безмитного режиму.

Аналітики доводять, що один із ключових факторів довгострокового розвитку фермерства – допомога у пошуку нових міжнародних ринків, партнерів та покупців, в першу чергу вихід на ринки ЄС. Необхідно надавати програми підтримки експортноорієнтованим фермерським господарствам та кооперативам щодо розробки та адаптації продуктового асортименту, сертифікації та отримання відповідних дозволів, логістики та міжнародних банківських інструментів, кооперації на місцевому та міжнародному рівні. Посилення державної підтримки, залучення міжнародних інвестицій для модернізації агросектору, перехід від сировинного експорту до продукції з високою доданою

вартістю та активне впровадження принципів «зеленої» економіки є важливим для інтеграції в європейські аграрні ринки.

Наразі агросектор країни намагається оптимізувати виробничі процеси впроваджуючи нові технології та штучний інтелект (ШІ). Суттєве значення має державна підтримка цієї галузі. Так, на 2026 рік агросектор отримав із бюджету 14,1 млрд грн. Із них фінансова підтримка сільгоспвиробників – 9,5 млрд грн (дотація на 1 га для прифронтових територій, страхування сільгосппродукції, зрошення/меліорація). Підтримка фермерів – 2,6 млрд грн (кредитування, дотація на 1 га (в тому числі й програма компенсації за вирощування бавовнику), дотації на корів, кіз та овець) і на гуманітарне розмінування сільськогосподарських земель – 2 млрд грн. [2].

Все більш важливу роль в підвищенні ефективності аграрного сектору країни відіграє автоматизація виробничих процесів та ШІ, який активно проникає в аграрну сферу стаючи потужним інструментом аналітики та прийняття рішень на основі великих масивів даних. Серед найпоширеніших застосувань ШІ-технологій виділяється прогнозування врожаю, яке використовують 22% агропідприємств – ці системи аналізують історичні дані, поточний стан посівів, погодні умови та інші фактори для точного передбачення майбутньої врожайності та стабільності [3].

Експерти зазначають, що інноваційні системи комп'ютерного зору для оцінки рівня стиглості та виявлення хвороб рослин використовують 10% респондентів [3]. Такі технології аналізують фотознімки посівів та ідентифікують проблеми ще до того, як вони стануть помітними людині. Також з аналогічною частотою ШІ задіяний у плануванні оптимального підбору різних культурних сортів та гібридів. Ці аналітичні системи опрацьовують дані про характеристики сортів, умови вирощування та історичну продуктивність для рекомендації найбільш підходящих варіантів для конкретних полів чи регіонів країни.

У цілому, впровадження штучного інтелекту в аграрний сектор сприяє впровадженню модернізованих, автоматизованих та інтелектуальних систем управління, стабільності виробництва, підвищенню продуктивності робіт, зниженню витрат та ризиків, а також покращенню якості виробництва та його конкурентоздатності, що стає ключовим чинником в конкурентній боротьбі на європейському ринку.

З урахуванням євроінтеграційного вектору та особливостей розвитку аграрного сектору України в умовах воєнного стану суттєве значення має реалізація завдань державної аграрної політики: забезпечення стійкості сільськогосподарських виробників, поліпшення їхнього фінансового стану, створення умов для функціонування аграріїв на тлі кліматичних змін та їх адаптації до аграрної політики ЄС.

Також подальша євроінтеграція українського агросектору потребує значного доопрацювання нормативно-законодавчої бази та реалізації цих ініціатив усіма суб'єктами ринку. Одним із ключових кроків стане реалізація Стратегії розвитку сільського господарства до 2030 року, яка спрямована на забезпечення сталого розвитку галузі. Впровадження європейських стандартів забезпечить вищу якість продукції, відкриє нові можливості для експорту, сприятиме залученню іноземних інвестицій та розвитку країни.

За таких умов, пріоритетами розвитку державної аграрної політики України в умовах євроінтеграції мають бути: гармонізація національної нормативно-правової бази з європейськими напрямами розвитку та європейськими стратегічними документами; поступове відведення під консервацію малопродуктивних сільськогосподарських земель; відновлення і збереження екосистем; сприяння розвитку інфраструктурних проєктів зі зберігання і первинної обробки сільськогосподарської продукції тощо. Євроінтеграція аграрного сектору має відбуватися послідовно, з урахуванням структури виробництва, масштабів господарств та економічних реалій, бути не економічно обтяжливою а трансформаційною для країни.

Список використаних джерел

1. Для євроінтеграції агросектору України потрібен перехідний період у 10 років.
URL:<https://agropolit.com/news/31314-dlya-yevrointegratsiyi-agrosektoru-ukrayini-potriben-perehidniy-period-u-10-rokiv>.
2. Бюджетна підтримки агросектору в 2026 році: що потрібно знати аграріям?
URL:<https://agropolit.com/spetsproekty/1063-byudjetna-pidtrimki-agrosektoru-v-2026-rotsi-scho-potribno-znati-agrariyam>.
3. Сільське господарство 4.0 – приклад розвитку в Україні.
URL:<https://kurkul.com/spetsproekty/1743-silске-gospodarstvo-40--priklad-rozvitku-v-ukrayini>.

УДК 636.32/.38:331.45

УДОСКОНАЛЕННЯ БЕЗПЕКИ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ВІВЧАРСТВІ НА ОСНОВІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ НА ПРИКЛАДІ ННПЦ МНАУ IMPROVEMENT OF SAFETY OF TECHNOLOGICAL PROCESSES IN VETERINARY INDUSTRY BASED ON INTERNATIONAL EXPERIENCE USING THE EXAMPLE OF NNPC MNAU

Микита Харківський, Вячеслав Курепін

*Миколаївський національний аграрний університет,
Миколаїв, Україна*

Характеристика умов праці у ННПЦ МНАУ формується під впливом технологічних процесів вирощування молодняку овець, особливостей утримання тварин, а також використання відповідного обладнання та виробничих приміщень. Така багатофункціональність діяльності зумовлює наявність різних категорій працівників, включаючи науково-педагогічний персонал, обслуговуючих працівників та здобувачів вищої освіти, які проходять практичну підготовку.

Виробниче середовище у вівчарському підрозділі характеризується виконанням робіт, пов'язаних із доглядом за тваринами, організацією їх годівлі, напування, ветеринарного обслуговування та санітарної обробки приміщень. Значна частина робіт має фізичний характер і виконується в умовах безпосереднього контакту з тваринами. Це потребує дотримання підвищених вимог безпеки.

Суттєвий вплив на умови праці мають параметри мікроклімату у тваринницьких приміщеннях. Температура, вологість повітря, швидкість його руху та рівень вентиляції залежать як від пори року, так і від ефективності функціонування вентиляційних систем. У холодний період можливе зниження температури, тоді як у теплий - підвищення рівня вологості та концентрації шкідливих газів. Це може негативно впливати на самопочуття працівників і вимагає належного контролю [1, с. 123].

В процесі роботи працівники зазнають впливу біологічних факторів, зокрема можливого контакту з мікроорганізмами та продуктами життєдіяльності тварин. Крім того, умови праці у ННПЦ МНАУ характеризуються впливом фізичних факторів, таких як шум при роботі обладнання, недостатній рівень освітлення, його нерівномірність.

У процесі виконання робіт можуть використовуватись різні механізми та інструменти, що створює додаткові ризики травмування при недотриманні правил безпеки. Значна частина операцій ще залишається ручною, що підвищує фізичне навантаження на працівників [2, с. 57].

Особливо важливо дотримання умов праці та ветеринарно-санітарних вимог, що передбачають регулярне проведення дезінфекційних заходів, очищення приміщень та використання спеціальних засобів. Це створює додатковий вплив хімічних факторів, які через неправильне застосування можуть становити небезпеку для здоров'я працівників.